

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут архітектури, будівництва та енергетики

Кафедра архітектури та містобудування

ЗАТВЕРДЖУЮ

/ Директор інституту
архітектури будівництва та
енергетики

 Мазур М. П.
«31» 08 2018 р.

АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНА СПАДЩИНА
ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

Частина I

ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНИЙ РОЗВИТОК МІСТА
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА (СТАНІСЛАВОВА)

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень
(рівень вищої освіти)

галузь знань

19 Архітектура та будівництво
(шифр і назва)

спеціальність

191 Архітектура та містобудування
(шифр і назва)

спеціалізація*

_____ (назва)

вид дисципліни

вибіркова
обов'язкова /вибіркова

Робоча програма дисципліни «Архітектурно-містобудівна спадщина Західної України» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня бакалавр за спеціальністю «191 Архітектура та містобудування».

Розробник:

зав. кафедри архітектури та
містобудування, д.арх., доц.

Лукомська З. В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри архітектури та містобудування

Протокол від «31» 08 2018 року № 1.

Завідувач кафедри архітектури та містобудування

Лукомська З. В.

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри
архітектури та
містобудування

Лукомська З. В.

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Архітектурно-містобудівна спадщина Західної України» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 8		Семестр _____	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3		3			
Кількість модулів	2		2			
Загальний обсяг часу, год	90		90			
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	32		32			
лекційні заняття	16		16			
семінарські заняття	-		-			
практичні заняття	16		16			
лабораторні заняття	-		-			
Самостійна робота, год, у т.ч.	58		58			
виконання курсового проекту (роботи)						
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт						
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	16		16			
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	16		16			
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	16		16			
підготовка звітів з лабораторних робіт						
підготовка до екзамену	10		10			
Форма семестрового контролю	Екзамен		Екзамен			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Значення курсу та його особливості

Вивчення особливостей розвитку, оцінка архітектурно-містобудівної спадщини та засади збереження історичних центрів міст займають важливе місце у підготовці архітектора.

Елементи цінної історично сформованої об'ємно-планувальної системи міста, які вцілилися після значних змін, руйнуються та нищать у теперішній час, в процесі перебудов та реконструкцій. У багатьох випадках це зумовлено тим, що відсутня інформація про цінність того чи іншого елемента міської структури чи містобудівельного об'єкту в цілому. В більшості випадків ремонтні чи реставраційні роботи проводяться без попереднього наукового дослідження.

Мета курсу ознайомитись з історичним розвитком міста Станіслава (Івано-Франківська), якому притаманні риси ренесансного та барокового містобудування Європи. Ознайомитись з унікальною розпланувальною структурою оборонних фортифікацій XVII – XVIII ст.

Головні завдання курсу:

- засвоїти особливості розпланування міста Станіслава (Івано-Франківська),
- ознайомитись з історією існуючих цінних історичних споруд та комплексів,
- ознайомитись з результатами досліджень фортифікаційної оборонної системи міста,
- розглянути особливості сформованого історичного середовища та вплив на нього сучасної архітектури
- засвоїти принципи збереження та пристосування архітектурно-містобудівної спадщини на прикладі міста Івано-Франківська.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, а саме:

студенти повинні знати:

- особливості європейського містобудування XVI – XVII ст.;
- місце історичного міст Станіслава у європейській архітектурно-містобудівній спадщині періоду;
- комплекс літературних та архівних джерел, історичних картографічних та іконографічних матеріалів, що стосуються розвитку міста;
- історію та особливості розпланування міста – фортеці;
- особливості збереження та пристосування елементів історико-архітектурної спадщини (На прикладі історичного центру м. Івано-Франківська.)

студенти повинні вміти:

- проводити натурні обстеження;
- проводити аналіз вихідних історико-архітектурних матеріалів;
- виконувати фіксацію пам'яток архітектури та містобудування;
- узагальнювати матеріали натурних та історико-архівних досліджень;
- виконувати проекти реставрації та пристосування пам'ятки в цілому та окремих архітектурних деталей.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Архітектурно-містобудівна спадщина Західної України	16			
ЗМ1	ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНИЙ РОЗВИТОК МІСТА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА (СТАНІСЛАВОВА)	16			
Т 1.1	Втілення принципів європейського містобудування XVI – XVII ст. при закладенні міста Станіславова.	1		18, 19, 20, 9, 5	
Т 1.2	Огляд літературних та архівних джерел, історичних картографічних та іконографічних матеріалів, що стосуються розвитку міста.	1		3, 6,	
Т 1.3	Розпланування міста - фортеці Станіславова.	1		7, 8	
Т 1.4	Етапи розвитку міста від періоду закладення до теперішнього часу.	1		11	
Т 1.5	Оборонна система міста Станіславова. Існуючий стан. Навчальна екскурсія по історичному ядру міста Івано-Франківська.	2		13	
Т 1.6	Історична забудова середмістя Станіславова. Пам'ятки архітектури національного та регіонального значення, цінна історична забудова. Навчальна екскурсія по збережених історичних об'єктах міста Івано-Франківська.	2		1, 3, 4, 6, 15	
Т 1.7	Моделі розвитку розпланувально-композиційної структури середмістя Станіславова.	1		23	
Т 1.8	Збереження та пристосування елементів історико-архітектурної спадщини. (На прикладі історичного центру м. Івано-Франківська.) Навчальна екскурсія по збережених історичних об'єктах міста Івано-Франківська.	2		1, 12	
Т 1.9	Стратегія регенерації середовища історичного містобудівного комплексу – Івано-Франківська.	1		1	
Т 1.10	Принципи пристосування палацового комплексу – колишньої резиденції Потоцьких (XVII – XVIII ст.) у місті Івано-Франківську.	1		25	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Т 1.11	Ознакування історико-архітектурної спадщини колишньої фортеці Станіслава (Івано-Франківська).	1		1, 12	
Т 1.12	Екскурсійний маршрут на території історичного центру міста Івано-Франківська.	2		24	

Всього:

М1 – змістових модулів 1

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних (семінарських) занять дисципліни наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних (семінарських) занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Архітектурно-містобудівна спадщина Західної України	16			
ЗМ1	ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНИЙ РОЗВИТОК МІСТА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА (СТАНІСЛАВОВА)	16			
П 1.1	Втілення принципів європейського містобудування XVI – XVII ст. при закладенні міста Станіслава.	1		18, 19, 20, 9, 5	
П 1.2	Розпланування міста - фортеці Станіслава.	2		7, 8	
П 1.3	Етапи розвитку міста від періоду закладення до теперішнього часу.	2		11	
П 1.4	Історична забудова середмістя Станіслава. Пам'ятки архітектури національного та регіонального значення, цінна історична забудова.	2		1, 3, 4, 6, 15	
П 1.5	Збереження та пристосування елементів історико-архітектурної спадщини. (На прикладі історичного центру м. Івано-Франківська.)	2		1, 12	
П 1.6	Стратегія регенерації середовища історичного містобудівного комплексу – Івано-Франківська.	1		1	
П 1.7	Принципи пристосування палацового комплексу – колишньої резиденції Потоцьких (XVII – XVIII ст.) у місті Івано-Франківську.	2		25	
П 1.8	Ознакування історико-архітектурної спадщини колишньої фортеці Станіслава (Івано-Франківська).	2		1, 12	
П 1.9	Екскурсійний маршрут на території історичного центру міста Івано-Франківська.	2		24	

3.4 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНА СПАДЩИНА ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ	58		
ЗМ1	ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНИЙ РОЗВИТОК МІСТА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА (СТАНІСЛАВОВА)	58		
Т 1.1	Опрацювання літературних та архівних джерел, історичних картографічних та іконографічних матеріалів, що стосуються розвитку міста.	12	1 – 36	
Т 1.2	Опрацювання особливостей Існуючого етапу розвитку міста.	12	1 – 36	
Т 1.3	Оборонна система міста Станіславова. Існуючий стан.	12	1 – 36	
Т 1.4	Дослідження історичної забудови середмістя Станіславова. Пам'ятки архітектури національного та регіонального значення, цінна історична забудова.	11	1 – 36	
Т 1.5	Дослідження пам'яток архітектури національного та регіонального значення у місті.	11	1 – 36	

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Основна література

1. Альманах станіславівської землі: у 2-х т. – Нью-Йорк – Торонто – Мюнхен, 1975 – 1985. – С. 35 – 99.
2. Бевз М., Лукомська З. Проблеми і досвід регенерації історичних центрів у містах Італії// Місто. - Львів, 2005. - №1. - С. 49 - 57.
3. Гаврилів Б. Арсенич П. Процак Р. Літопис Івано-Франківська (Станіславова). – Івано-Франківськ, 1998. – 133 с.
4. Галюк Б. П. Шеремет А. П. Івано-Франковск. Ужгород, – 1979. – 140 с.
5. Гошко Т. Нариси з історії Магдебурзького права в Україні XIV-поч. XVII ст. – Львів: Афіша, 2002. – 253 с.
6. Грабовецький В. Історія Івано-Франківська. Ч.1. - Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1999. – 301 с.
7. Кравцов С. Івано-Франківськ. Історико-архітектурний нарис. Звіт про НДР. – НТШ у Львові, 1992. – 21с.
8. Лукомська З. Новий погляд на історико- урбаністичний портрет міста Івано-Франківськ, - Збірник “Перспективні напрямки проектування житлових та громадських будівель. Спецвипуск. Сучасні тенденції в архітектурі та будівництві”. - Київ. ЗНДІЕП. – 2003. - С. 151. – 155.

9. Лукомська З. Втілення принципів європейського містобудування XVI – XVII ст. при закладенні міста Івано-Франківська. Науковий вісник, ЛДЛУ. - Випуск 14.4. – Львів, 2004. – С. 27. – 34.
10. Лукомська З. Місто івано-Франківськ – Історія і сучасність, - Вісник НУ “Львівська політехніка”. Архітектура. – Львів, 2004. – № 505. – С. 197. – 201.
11. Лукомська З. Історико-архітектурний розвиток міста Івано-Франківська, - Вісник Прикарпатського університету ім. В. Стефаника, – Серія “Мистецтвознавство“. - Вип. VIII. - Івано-Франківськ, 2005. – С. 3. – 9.
12. Лукомська З. Збереження та пристосування елементів історико-архітектурної спадщини. (На прикладі історичного центру м. Івано-Франківська). – Проблеми збереження і використання культурної спадщини в Україні. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Святогірськ, 25-27 травня 2005 р. – Слов’янськ, 2005. - С. 84 – 89.
13. Лукомська З. Оборонна система міста Івано-Франківська. Існуючий стан. ”Проблемы теории и истории архитектуры Украины“. – Сборник научных трудов ОГАСА. Выход 6. Архитектурное наследие. – Одесса, 2005. - С.75. – 79.
14. Паньків М. Ратуша. Історичний нарис. – Івано-Франківськ, 1999. – 25 с.
15. Полек В. Майданами та вулицями Івано-Франківська. Історико-культурний путівник. - Львів, 1994. – С. 5 – 16.
16. Ульріх фон Вердум. Щоденник.// Жовтень, 1983. – № 10. – С.100.
17. Baracz S. Pamietnik miasta Stanislawowa. – Lwow, 1858. – 191 s.
18. Krawcow S. O ukladzie przestrzennym miasta Brody w XVI – XVII w.// Kwartalnik architektury urbanistyki. – Т. 1983 г. – S. 3 – 14.
19. Motak M. Elementy nowatorskie i tradycyjne w kompozycji urbanistycznej wybranych renesansowych zalozen miejsko-rezydencjonalnych w Polsce.// Studia z historii architektury i urbanistyki. – Krakow, 1999. – S.196 – 215.
20. Przegon W. Zamosc swiatowym dziedzictwem kultury, – Krakow, – 1995. –79s.
21. Szymanski S. Fortalitium jasnogorskie w Czestochowie. // Kwartalnik architektury urbanistyki, 1963. – Т. VIII. – Z. 2. — S. 135 – 156.
22. Szarlowski A. Stanislawow i powiat Stanislawowski. – Stanislawow, – 1887. – S.212 – 225.
23. Лукомська З. Моделювання розвитку розплановано-композиційної структури середмістя (на прикладі міста Івано-Франківська). – Проблеми теорії і історії архітектури України. Сборник научных трудов. Выход 9. – Одеса, – 2009, – С. 82 – С. 88.
24. Лукомська З. Експериментальний маршрут на території історичного центру міста Івано-Франківська. – Туризмознавство: наукові та практичні аспекти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (22-23 вересня 2011р.) - Івано-Франківськ: “Факел”, - 2011р. – С. 169 – С. 175.
25. Лукомська З. Пристосування колишнього палацу Потоцьких у місті Івано-Франківську під музейно-виставковий комплекс. – Проблеми розвитку міського середовища:Наук-техн. збірник / - К. : НАУ, 2011- Вип. 5 – 6. – С.144 – С.155.

4.2. Додаткова література

26. Конвенции и рекомендации ЮНЕСКО по вопросам охраны культурного наследия: Сборник. – М., 1990. – С. 97–106.
27. Подъяпольский С. Реставрация памятников архитектуры: Учеб. пособие для вузов/С. С. Подъяпольский, Г. Б. Бессонов, Л. А. Беляев, Т. М. Постникова; Под общ. ред. С. С. Подъяпольского.- М.: Стройиздат, 1988.- 264. с: ил.
28. Посацький Б. Основи урбаністики: в 2-х ч. – Ч.І.: Процеси урбанізації та територіальне розпланування. – Львів., 1999. – 116 с.; Ч.ІІ. Розпланування та забудова міст. – Львів., 2001. – 242 с.

29. Реконструкція, ремонт, реставрація об'єктів будівництва. Житлові будинки. Реконструкція та капітальний ремонт. ДБН В.3.2-2-2009. – Київ, Мінрегіонбуд України. – 2009 р.
30. Реконструкція, ремонт, реставрація об'єктів невиробничої сфери. Реставраційні, консерваційні та ремонтні роботи на пам'ятках культурної спадщини. ДБН В.3.2-1-2004. – Київ, Держбуд України. – 2005 р.
31. Реконструкция и обновление сложившейся застройки города. Учебное пособие для вузов / Под общей ред. Грабового П. Г., Харитоновой В. А. – М.: Издательства “АСВ“и”Реалпроект”, 2006. – 624с.
32. Реконструкция центров исторических городов. – М.: “Стройиздат”, 1987. – С. 176– 207.
33. Рудницький А. М. Розвиток міст західних областей УРСР та їх соціалістична реконструкція / Учбовий посібник для студентів архітектурної спеціальності Львівського політехнічного інституту. – Львів, 1971. – 56 с.
34. Руководство по реконструкции городов. – М., 1979. – С. 3–45.
35. Склад, зміст, порядок розроблення, погодження і затвердження науково-проектної документації для реставрації об'єктів нерухомої культурної спадщини. ДБН А.2.2-6-2008. – Київ, Мінрегіонбуд України. – 2008 р.
36. Україна в міжнародно-правових відносинах: книга 2, Правова охорона культурних цінностей. – Київ: Юрінком Інтер, 1997.

4.3 Література та методичне забезпечення практичних занять

Лукомська З.В., Поліщук Л.К. Реконструкція та модернізація архітектурних комплексів. Концепція реконструкції та модернізації кварталу: методичні вказівки. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2016. – 39 с.

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Дається детальна інформація про методи контролю знань студентів на лекціях, практичних та лабораторних заняттях. Зразок схеми нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 7. За даними таблиці 7 на початку семестру розробляється робочий план дисципліни.

Таблиця 7 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Архітектурно-містобудівна спадщина Західної України»

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Модуль 1	
Модульна контрольна робота № 1 Загальне дослідження історичної забудови	50
Модульна контрольна робота № 2 Історико-арх. довідка на об'єкт культурної спадщини.	50
Усього	100

Диференційований залік з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Остаточне оцінювання екзамену з дисципліни проводиться відповідно до вимог чинного Положення «Про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»

Схему нарахування балів при виконанні та захисті курсового проекту(роботи) наведено у відповідних методичних вказівках з курсового проектування.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни